

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

4. mai 2016

Hørings svar – etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune mv.

Sabima viser til høringsnotatet «Begrensning i statlig klageinstans adgang til å overprøve kommunens utøvelse av det frie skjønn og etablering av en tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune».

Sammendrag:

- Høringsnotatet sier ikke noe om hvilke konsekvenser de foreslåtte endringene kan få for verdifull natur og klimautslipp.
- Høringsnotatet sier heller ikke hvordan de foreslåtte endringene vil virke sammen med en lang rekke andre svekkelser av miljøets rettssikkerhet som er iverksatt av regjeringen.
- Sabima er negativ til forslaget om endringer i forvaltningsloven § 34 om å legge ytterligere begrensninger på statlig klageinstans adgang til å overprøve kommunens skjønnsutøvelse. Vi frykter dette vil ramme hensynet til natur og klima.
- Sabima er også negativ til forslaget om skjerpet begrunnelsesplikt for innsigelser, da vi frykter at endringene kan medføre at det tas mindre hensyn til natur og miljø.

Sabima er bekymret for hvilke konsekvenser forslagene vil kunne få for naturmangfoldet og de nasjonale målsettinger regjeringen har om å stanse tapet av biomangfold. Kompenserende tiltak for å sikre allmenne interesser som natur, landskap og klima opp mot særinteresser med lokale utbyggingssaker synes å være fraværende.

Konsekvenser for natur og miljø

Høringsnotatet sier ikke noe om hvilke konsekvenser endringene kan få for verdifull natur og klimautslipp. Vi savner også en vurdering av hvordan de foreslåtte endringene vil virke sammen med en lang rekke andre svekkelser av miljøets rettssikkerhet som er iverksatt av regjeringen. Her tenker vi blant annet på flere viktige endringer i innsigelsesinstituttet, redusert kompetanse i Miljødirektoratet, radikalt forandret utredningsinstruks, INON fjernet som miljøkriterium, flytting av planavdelingen fra KLD til KMD, svekkelser av motorferdselloven og foreslåtte forenkling av utmarksforvaltningen.

Det er gjennom år utviklet et balansert forvaltningssystem, der staten har mulighet for å gripe inn i lokal forvaltning når den er i strid med nasjonale mål – også skjønnsbaserte lokale vedtak. Det er ikke unaturlig at en kommune har andre prioriteringer og vektlegging av ulike lokale forhold enn de demokratisk vedtatte målene man har på nasjonalt nivå. Men for å sikre en balanse i dette, er det avgjørende å ha robuste mekanismer som kan overprøve det lokale skjønnet.

Selv med de systemer vi har i dag, har vi et vedvarende tap av biomangfold i Norge som vi både er nasjonalt og internasjonalt forpliktet til å snu. Det vil bli enda vanskeligere dersom statlige virkemidler begrenses.

Forslag til endringer i forvaltningsloven § 34

Sabima er negativ til forslaget om å innføre ytterligere begrensninger i adgangen til å overprøve kommunens skjønn i klagesaker. Se nærmere begrunnelse over. I saker på naturvernområdet, hvor

myndighet kan være delegert enten til kommuner, nasjonalparkstyrever/verneområdestyrever eller fylkesmannen, er det viktig at også skjønnsutøvelsen kan overprøves, blant annet for å sikre lik praksis mellom de forskjellige forvaltningsmyndighetene.

Forslag om tvisteløsning i innsigelsessaker etter plan- og bygningsloven

Sabima er negativ til forslaget om en tvisteløsning for innsigelse fremmet av innsigelsesorganet. Det foreslås også å endre tvisteloven, slik at kommunene skal få tilgang til en uavhengig prøving av rettslige tvister med staten, med begrunnelse om likevekt mellom kommunene og staten. I tillegg mener departementet det bør innføres et forbud mot å omgjøre enkelte vedtak selv om domstolene kjenner vedtaket ugyldig.

Sabima har forståelse for at det må legges til rette for en likevekt mellom kommune og stat når det gjelder rettslige tvister, dersom likevekten ivaretar allmenne interesser, den demokratiske rettsikkerheten forankres i Grunnloven, og virker uavhengig av politisk ledelse både lokalt og nasjonalt. Vi legger til grunn at forbudet mot å omgjøre enkeltvedtak utelukkende gjelder velferdslovgivningen og grunnleggende tjenester til private aktører, og kommenterer derfor ikke de foreslåtte lovendringene i særlover som etter vår forståelse ikke berører arealplanleggingen. Dersom dette er også er ment å berøre arealforvaltning, oppfatter vi notatet som klart villedende.

Sabima støtter på generelt grunnlag ikke en endring som legger til rette for at et vedtak ikke kan omgjøres hvis det blir kjent ugyldig av domstolene, dersom dette også skal gjelde andre allmenne forvaltningsspørsmål, og sett i sammenheng med de øvrige lovforslagene i notatet.

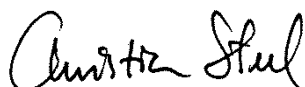
Forslag om skjerpet begrunnelsesplikt i plan- og bygningsloven

Sabima støtter ikke forslaget til lovfesting av skjerpet begrunnelsesplikt i plan- og bygningsloven § 5-4 siste ledd.

Begrunnelsen for dette er langt på vei den samme som nevnt over. Fra før står allmenne interesser knyttet til naturmangfold og andre miljøspørsmål relativt svakt, noe man tydelig ser resultatene av ved manglende oppnåelse av sentrale miljømål. Sabima mener skjerpet plikt til begrunnelse av miljøhensyn vil gjøre det mer krevende å stille nødvendige krav.

For øvrig støtter Sabima hovedkonklusjonene i innspillet til Norsk Friluftsliv.

Vennlig hilsen



Christian Steel
Generalsekretær